

Naar Spørgsmaalet er om, hvilke Veje man kan gaa ved den ret betydelige Forøgelse af Lærerkrafter, som er fornøden, kunne vi ikke undlade at fremhæve, hvad vi før have tilladt os at fremhæve, at hvorvel Hensigten kan naas saavel ved Ansættelsen af Andenlærere som ved Oprettelse af Forstoler, og at vi finde det rigtigt, at begge Veje holdes aabne, ere de to nævnte Veje dog ikke lige anbefalelsesværdige. Der er en ikke ringe Fare forbunden med at oprette Andenlærerpøster i Hundredvis; thi derved vil Lærernes Gennemsnitsløn forringes i en saadan Grad, at det om ikke mange Aar, naar det har vist sig, at Andenlærerne paa Grund af deres omfattende Antal kun langsomt kunne avancere over i Ene- og Førstelærerplasserne, vil blive nødvendigt at stride til en ny Lønningssforhøjelse. Vi ville sikkert nok ikke økonomisk kunne bære en vel udviklet Folkeskole, en saadan, som Nutiden vil stille stærkere og stærkere Krav om, det vil sige en Skole med Fordobling af de nuværende Lærerkrafter, dersom disse Lærerkrafter i overvejende Antal blive Familiefædre. Ville vi have en vel udviklet Skole uden derved at komme ind i det økonomisk uoverkommelige, da maa vi væsentlig regne ikke med Andenlærere, men med saadanne Lærere, som have faaet en hensigtsvarende, men ikke meget bekostelig Uddannelse; det vil sige: Vi maa her som i vore Nabolande væsentlig udvikle vor Landsbysskole ved at underbygge den med Forstoler. Og det er ikke blot de økonomiske Hensyn og Hensynet til at staffe Smaa børn paa Landet en kort Skolevej, der tale derfor; men pædagogiske Hensyn tale for det samme. En Lærere, som har faaet en særlig Uddannelse til at undervise Smaa børn, vil kunne udrette noget mere og bedre i Forstolen, end den, der maaste nok har flere Kundskaber, men savner denne Uddannelse, og hun vil ikke sidde paa Spring efter de bedre Lønnede Pøster i Byerne. Men er man paa det rene med, at de anførte, Grunde afgjort tale for, at Lærerkrafterne forøges ved Ansættelse af Forstolelærere, da vil det være naturligt og af ikke ringe Betydning, at Kommunerne gennem Lovens Bestemmelser opmuntres til at gaa denne Vej. Vi henstille derfor til det høje Ministerium:

At der i Lovforslagets § 2 foretages den Ændring i næstfødte Punktum, at Anvisningen til at oprette en Forstole sættes forud for Anvisningen til at oprette en ny Klasse og et nyt Lærereembede ved Skolen;

at der i § 10, hvor Betingelserne for Ansættelse i en Forstole fastsættes, foretages en Ændring, hvorved de, som have faaet særlig Uddannelse til at være Lærere i Forstolerne, komme i første Række af dem, der have Adkomst til disse Embeder; og

at der fra Statens Side ydes Forstolelærere et noget rigeligere og tidligere indtrædende Lønningstillæg end foreslaaet i § 12. Sammenlignes de foreslaaede Lønninger for Andenlærere og for Forstolelærere, da viser det sig, at medens den Del af Andenlærernes (Lærere) Løn, som Kommunen skal udrede, er forholdsvis lille, og den Del, som Staten skal udrede, forholdsvis stor, finder det omvendte Sted for Forstolelærere; her kræves forholdsvis mere af Kommunen og ydes forholdsvis mindre af Staten. Disse Bestemmelser indeholde saaledes snarest en Opmuntring for Kommunerne til at søge Skolerne udviklede ved Ansættelse af Andenlærere (Lærere), hvad vi i Henhold til det foregaaende anse for yderst uheldigt. Ønskes der en livlig Udvikling af Forstolesagen, tro vi, det er nødvendigt baade, at de foreslaaede Lønningstillæg til Forstolelærere forhøjes til 100 Kr., og at i alt Fald det første af disse Tillæg indtræder tidligere end foreslaaet. Om det da mulig blev nødvendigt at reducere Stigningernes Antal, vilde der dog ved en saadan Ændring være vundet meget for Sagen.

Da der under Lovforslagets Forhandling i Folketinget har vist sig en gunstig Stemning for en Udvidelse af Skolekommissionerne, kunne vi ikke undlade at rette en Bøn til det høje Ministerium om at yde sin Medvirkning til en Reform ogsaa paa dette Punkt. Det er jo af den allerstørste Betydning, at hvad der i Kommunerne findes af Interesse for Skolen paa let og naturlig Maade kan komme i Virksomhed, men det maa siges, at de nu bestaaende Skolekommissioner ikke ere heldige Organisationer for de stedlige Interesser og Krafter. Paa Grund af Kommissionens Faatallighed vil den vanskelig kunne holde Møder med virkelig Forhandling, og paa Grund af dens Magtløshed er den fedvanligvis fattig paa Initiativ. En ubvidet Skolekommission bestaaende af 5 Medlemmer, valgte ved almindelig Stemmeret, samt Sognets Præst og en af Sognets Lærere og med Ret til selv at vælge sig Formand, vilde sikkert nok blive et mere levende og virksomt Skolestyre end det nuværende. For saa vidt Indstillingsretten til Lærere embeder overdrages en saaledes sammensat Kommission, maatte det vel findes naturligt, at den ved Ud-